

פנימיות

מחשבת החסידות לעולם התורה

94

תמוז
התשע"ח

כדאי להקשיב

סיפור מאלף מימי ביקורו של רבי יוסף יצחק מליובאוויטש
בארץ ישראל – פ"ט שנים לביקור בתרפ"ט

הריי"צ נוסע, נדחק בין המון העם שבאו להיפרד מן הרבי, וכך ראה את הרבי מקרוב.

אולם היה מי שהבחין בו, וסימן לרבי שהוא הוא האיש.

הרבי פנה אליו ואמר: "כשבית דין מחייב לתת גט, צריך לתת גט, ואם לא תציית, ידוע מה שהמשנה אומרת כיצד האשה משתחררת מבעלה: "וקונה את עצמה בשתי דרכים בגט ובמיתת הבעל", אם תקבל את הדרך הראשונה – מוטב, אך אם לא תתן גט – הרי תחול עליך הדרך השנייה..."

למרבה הצער, הבעל העקשן עמד בסירובו, למרות דברי הרבי. לאחר זמן קצר הוא נהרג מיריית רובה.

כדאי לציית

מסיפור זה אנו לומדים דבר ראשון שיש לציית. קבלת עול. "הוי זהיר בגחלתך".

יש המצייתים לפקודתו של הרבי, וממלאים את חובתם כחסידים, ויש המצייתים לרבי עצמו לכל אשר יאמר, כי ציות לרבי, אינו רק חובה, אלא גם זכות גדולה. הזכות להיות שייך לרבי.

ידועים סיפורים רבים בין החסידים על כאלה שצייתו ועל כאלה שלא. לא תמיד היה הסוף טראגי כמו עם אותו בעל עקשן, אבל בדרך כלל הצטערו אותם אלה שלא הצליחו להתגבר על יצרם.

ואילו מי שקשוב לדברי הרבי, הנה ידוע ש"על ידי דביקה בתלמידי חכמים, קשורות נפש רוח ונשמה... ומיוחדות במהותן הראשון ושרשם שבחכמה עילאה".

פסק דין

דבר נוסף אותו אנו למדים מסיפור זה, הוא כוחו של פסק דין של בית-דין של מטה, הפועל את פעולתו למעלה וגם למטה ולפעמים אף באופן שמימי.

וכידוע מה שפסקו הרבנים שהגיע זמן הגאולה, ושמישיח צריך לבוא ולהתגלות תיכף ומיד, ויהי רצון שנזכה לזה תיכף ומיד ממש, אמן!

הבעל העקשן

כמה שבועות לפני ביקורו של הרבי הריי"צ, התקיים בבית הדין בירושלים דיון בנוגע לנתינת גט. האישה שסכסוך חמור פרץ בינה לבין בעלה, תבעה שייתן לה גט, ואילו הבעל סירב לכך בתוקף.

בית הדין פסק אחרי דיונים ממושכים, שעל הבעל לתת גט לאשתו. אמנם הבעל העקשן סירב לקיים את פסק הדין, וכל המאמצים לשכנעו בכך עלו בתוהו.

מי שקשוב לדברי הרבי, הנה ידוע ש"על ידי דביקה בתלמידי חכמים, קשורות נפש רוח ונשמה... ומיוחדות במהותן הראשון ושרשם שבחכמה עילאה"

בואו של הרבי הריי"צ ירושלימה, עורר בלב הדיינים זיק של תקווה. הבעל העקשן אמנם לא היה חסיד חב"ד, אך הוא היה נצר למשפחה חב"דית, סבו היה חסיד. קיוו הרבנים, חברי בית הדין, שאולי הרבי יוכל להשפיע על הבעל העקשן.

עם הגיעו של הרבי, נפגש עמו מזכיר בית הדין, וביקש מהרבי להתערב בעניין. הרבי אמר כי אם יכנס אליו הבעל, הוא יבקש ממנו לתת גט.

גט או במיתת הבעל

הבעל העקשן רצה לפגוש את הרבי, שכן מגזע החסידים היה, אמנם מכיוון שידע וחשש שהרבי ישפיע עליו בעניין הגט, נמנע מלהיכנס אל הרבי ביחידות.

אמנם, בכל זאת חפץ היה מיוחדענו לחזות בפניו של הרבי. מה עשה? כאשר שמע שהרבי

בחודש תמוז בשנה זו, נכנסים אנו לשנת התשעים למסעו ההיסטורי של הרבי הריי"צ, רבי יוסף יצחק מליובאוויטש, לארץ ישראל. הייתה זו הפעם היחידה בה ביקר אחד מרבותינו נשיאינו בארץ ישראל.

על אף שעובדה זו כשלעצמה – שרבותינו נשיאינו לא עלו לארץ ישראל ואפילו לא ביקרו בה – היא "דבר פלא" כפי שמגדיר הרבי, הנה גם לביקורו המתבקש של הרבי הריי"צ, ניתנה סיבה מיוחדת – לבקר בקברי אבות.

מכיוון שהרבי הריי"צ נהג לפקוד את קברות אבותיו בליובאוויטש וברוסטוב, הנה לאחר שיצא מרוסיה ונבצר ממנו להשתטח על הציונים הקדושים, נסע לשם כך לארץ ישראל אל קברי האבות.

קברי צדיקים

ובאמת במהלך מסעו בארץ ישראל, זכה הרבי הריי"צ למה שלא זכו רבים וטובים, כאשר קיבל רישיון מיוחד מהשלטון הערבי בחברון, להיכנס אל תוככי מערת המכפלה ולהתפלל שם על קברי אבות. יש לזכור, שהכניסה למערת המכפלה הייתה אסורה ליהודים באותה תקופה.

הביקור כולו ארך כשבועיים, כאשר הרבי שהה בעיקר בירושלים במשך הביקור. מלבד בחברון, הרבי ביקר גם בצפת, במירון ובטבריה, והשתטח על קברי הצדיקים הטמונים שם: האר"י, הרמ"ק, הבית יוסף, רשב"י, רבי מאיר בעל הנס, ועוד.

גם בירושלים עצמה, הלך הרבי להתפלל בהר הזיתים בקבר זכריה הנביא, ואצל האור החיים הקדוש, וכן במערת שמעון הצדיק, וקבר דוד המלך. גם ליד שריד בית מקדשנו הכולל המערבי, התפלל הרבי הריי"צ, ובעיניי דומעות אף נשק לאבני הכותל כנהוג.

יוצא לאור על ידי

אור תורת החסידות - מרכז איגוד תלמידי הישיבות באה"ק
ת"ד 18, כפר חב"ד 6084000, טל' 03-5785302 פקס' 076-5100470
הנהלה: הרב מנחם פולשטיין, הרב שמואל פרלשטיין
עריכה: הרב יוסף אברהם פזם • דוא"ל: merkazato@gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

התוקף היהודי והסיוע הצפוני

מי לא התחשב בחזקה של ג' פעמים? ומה חש השוטר שקרא "רבי"? • מה מיוחד כל כך בצד צפון? ובזכות מי נזכה לקיבוץ הגלויות ולגאולה השלימה? • והיכן רואים בסיפור הגאולה של הרבי הרי"צ מעין הניסים של הגאולה העתידה?

הפסוק "כל הנקרא בשמי ולכבודי וגו'" – "כל דא בדיל אבהתכון צדיקא . . עבדית להון ניסין" [כל זאת בשביל אבותיכם הצדיקים . . שעשיתי להם ניסים].

אמנם יש חילוק בין המזרח והמערב לצפון והדרום. במזרח ובמערב נאמר "אביא זרעך", "אקבצך", הקב"ה אומר אני אקבץ אתכם ממזרח וממערב. ואילו לגבי הצפון והדרום אומר להם ה' – "תני" ו"אל תכלאי", שהרוח הדרומית עצמה לא תמנע ולא תפריע לגאולה, ואילו הרוח הצפונית – שהיא מקור הרע "מצפון תפתח הרעה" – לא רק שלא תפריע אלא שתסייע ותעזור לתהליך הגאולה, "תני" בעל כרחם.

זהו החידוש של הגאולה העתידה, שגם הצפון מסייע לגאולה. ונס זה מתרחש בזכות זה שניסים אלו עצמם אירעו גם אצל האבות הצדיקים.

הדמיון לניסי הגאולה

הנס של י"ב-י"ג תמוז, שאירע לצדיק בדור האחרון לפני משיח, מהוה הכנה לניסים שהיו בגאולה, ודומה להם ביותר. ניסי הגאולה של הרבי הרי"צ היו בדוגמת הנס של "אמר לצפון תני".

וכפי שסופר לעיל, שכאשר הרבי החליט בתוקף שלא לנסוע בשבת, ויתרו לו השוטרים על כך, והרשו לו להישאר בבית המאסר עד יום ראשון. עובדה זו היא ההיפך הגמור מן המקובל: כאשר רוצים להשאיר משהו בבית הכלא אין ביכולתו לצאת משם, וכאשר מוציאים אותו אין ביכולתו להישאר. אבל אצל הרבי הצפון מסייע, והרשעים הללו הניחו לו להישאר בעל כרחם.

גם כשעזב הרבי את המדינה, לא רק שלא מנעו זאת ממנו אלא אף סייעו בידו. שכן הרבי הודיע שלא יעזוב את רוסיה בלי ספריו, וכשבאו הפקידים הממונים הם לא רצו לתת לכך, כי היו שם ספרים נדירים יקרי ערך. אך הרבי עמד על שלו. והפקידים לאחר התייעצות עם "מוסקבה", קיבלו הוראה לוותר על הכל, ולתת לרבי להוציא את כל ספרייתו. כך סייעו פקידים הממשל לרבי לממש את רצונו, ובעל כרחם.

כך יהיה גם בגאולה. לא רק שהעולם לא יפריע, אלא אף מקור הרע בעצמו יסייע לגאולה, ובלי התערבות מצדנו. הקב"ה בעצמו יאמר ל"צפון תני, ולתימן אל תכלאי", והם יתנו בעל כרחם.

(ע"פ לקו"ש ח"ד שיחה ל"ב-י"ג תמוז)

לשם לאחר קניסת השבת. הרבי הגיב על כך שבשבת לא ייסע בשום אופן.

בחסדי ה' לא אילצו הרשעים את הרבי לנסוע בשבת, ודחו את נסיעתו ליום ראשון ג' בתמוז. ומכיוון שלא רצו לאפשר לו להיות זמן ממושך מביתו, עכבו אותו בבית הסוהר עד יום ראשון. בינתיים שלח הרבי לקסטרמה את החסיד ר' מיכאל דבורקין שיפתח שם חידור, ויתקן את המקווה. אותם פעולות שבגללם נאסר הרבי, המשיך בהן הרבי מיד בצאתו מן המאסר.

מסלול התוקף היהודי

כל מאורע שמתרחש אצל נשיא הדור, מהווה הוראה בעבורנו.

הרבי הרי"צ פתח וסלל את הדרך לתוקף יהודי. שכאשר יהודי מחליט בתוקף גדול שכל המניעות ל"אידשקייט", הם כאין וכאפס ממש, אפילו כאשר באים ומכים אותו שלוש פעמים – ששלוש פעמים זה חזקה לפי השולחן ערוך – אין זה משנה את החלטתו.

תוקף זה פועל, שאפילו יהודי ששבוי בעמקי הקליפות, חש שיש יהדות, יש חסידות ויש רבי, עד שהוא קורא בפשטות "רבי", כמסופר לעיל. ובסופו של דבר מתבצעת העבודה בהצלחה, ביד רמה, בעל כרחם של המנגדים, ולפעמים גם באופן ניסי.

אם יהודי מחליט לקיים את שליחותו של הקב"ה, יכול הוא להיות בטוח שחפץ ה' בידו יצליח, להפיץ את המעיינות ולקיים את המצוות בהידור.

מצפון תפתח הנתניה

הנביא ישעיה באחת מנבואות הנחמה שלו, מתנבא על קיבוץ הגלויות לעתיד: "ממזרח אביא זרעך וממערב אקבצך. אמר לצפון תני, ולתימן אל תכלאי". כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו".

הנביא מתאר כיצד יגאלו עם ישראל מכל מקום בו הם נמצאים, ממזרח, ממערב, מצפון ומדרום [=תימן]. וניסים אלו מתרחשים בזכות האבות הצדיקים, כפי שמפרש התרגום את

בעת מאסרו של הרבי הקודם, רבי יוסף יצחק שניאורסון, בשנת תרפ"ז, גילה הרבי תוקף בלתי רגיל כלפי החוקרים ושאר אנשי המשטר הקומוניסטי. הרבי קיבל החלטה איתנה שלא יאבד (ח"ו) את עשתונותיו, ולא יתפעל מהם כלל, אלא יחשיב אותם "כאין ואפס ממש".

ואכן מסופר, שבר"ח תמוז נכנסו שוטרים לחדרו וציוו עליו לקום – כך היה נהוג בבית הסוהר, שכאשר מודיעים משהו לאסיר עליו לעמוד – הרבי ענה להם באידיש שלא יעמוד. השוטרים איימו עליו שיכו אותו. הרבי לא התפעל מכך, והם עשו כפי שאיימו, ואח"כ יצאו.

אח"כ נכנסו קבוצה שניה של שוטרים, ביניהם היה יהודי בשם "לולב" (שהיה מאלה שעצרו את הרבי), והוא פנה לרבי ואמר "רבי, מדוע אתם מתעמתים איתם? הרי באים לצוות על הקלה בעבורכם", הרבי לא הגיב ולא קם, ושוב היכו את הרבי.

לאחר מכן נכנסה קבוצה שלישית של שוטרים, וציוו על הרבי לקום. הרבי השיב גם להם שלא יקום, ושוב הוכה על ידי השוטרים, כדי שיעמוד, אך ללא הועיל. וכאשר השוטר המכה ששמו היה "קבלוב", אמר לרבי בכעס "אנו נלמדך לקח", השיב לו הרבי באידיש "תלוי מי את מי".

לא בשבת

לבסוף, נכנסו שוטרים בפעם הרביעית לתאו של הרבי, וביקשו ממנו להתלוות אליהם למשרד. שם במשרד הודיעו לו על ההקלה אותה הזכיר "לולב" – משחררים את הרבי מבית הסוהר, ומגלים אותו לשלוש שנות גלות בעיר קסטרמה.

ר"ח תמוז היה ביום חמישי, והפקידים הודיעו לו על הסדר שבו תתבצע נסיעתו לגלות. בשעה שתיים בצהריים הוא ישוחרר לביתו למשך שש שעות, ולאחר מכן עליו לעזוב את פטרבורג ולנסוע מיד לקסטרמה ברכבת.

הרבי התעניין לדעת מתי תגיע הרכבת ליעדה, והפקידים השיבו לו שהרכבת תגיע

חסידות במחלת

איך בחור משיבת 'אור התורה' התחיל ללמוד חסידות? מדוע נשלח מהישיבה? ומתי הוא קיבל 'תשובה כפולה' שהדהימה אותו?

● ראיון מיוחד עם הרב אלעזר בקשי שליט"א, שליח הרבי בערד כארבעים שנה, מכהן כרב קהילת "רב פעלים - אוהל יוסף יצחק", מפיץ את אור היהדות ברוח החסידות ומעורר לבבות לשוב אל ה'

הדרך שבחרתי. עד כדי כך פעל עליהם הדבר הטובה, שגם הם התעניינו והגיעו לא פעם לשהות במחיצתי בשבתות בישיבה בכפר חב"ד. וכיום הם מלאי התפעלות מהפעולות הרבות למען עם ישראל שאני זוכה לעשות בשליחות של הרבי, ומהחינוך החסידי שילדי זוכים לקבל וניכר בכל הליכותיהם.

זכית לקירוב מיוחד מהרבי?

לקראת חג הפסח תשל"ו נסעתי ל'בית חיינו' במסגרת ה'קבוצה'. אותה שנה הייתה נדבך נוסף בהתקרבות שלי לחב"ד ובהתקשרות לרבי שליט"א.

בסיום שנת ה'קבוצה' ראיתי במוחש את רוח קודשו של הרבי. היה זה כשהכנסתי למזכירות מכתב עם שאלה בנוגע לתפילין. לאחר זמן מה יצא אלי הרב בנימין קליין ע"ה ואמר: "לפני שנה גם כתבת מכתב על תפילין. מוכן לך מכתב מאז, הרבי הביא לי את המכתב ההוא כדי שאביא לך...". נדהמתי ונזכרתי שאכן שאלתי שאלה אחרת בנוגע לתפילין לפני כשנה, אך לא זכיתי למענה. פתחתי את המכתב בדחילו ורחימו ואני מגלה בו... שתי תשובות לשתי השאלות! רעד עבר בגווי.

לאחר שנת ה'קבוצה' חזרתי לכפר חב"ד והמשכתי ללמוד בישיבה. זמן קצר לאחר מכן באתי בקשרי השידוכין עם רעייתי תחי'. לאחר החתונה חיפשנו אחר מקום לשליחות, ובתום תקופה ממושכת של חיפושים, הוצעה לנו העיר ערד, לשם אכן הגענו, בהסכמתו וברכתו של הרבי מלך המשיח.

איזה מסר תרצה להעביר לקוראים?

ככל שמתקרבים לימות המשיח הולך ומתפשט לימוד תורת החסידות בריש גלי בכל מקום, ורבים שהתנגדו לכך בעבר כבר נוכחו לדעת את נחיצות הלימוד בה כדי להגיע לשמירת התורה והמצוות כדבעי.

מה שבאותם זמנים למדו חסידות במחלת, היום לא צריך להגיע לכזאת מסירות נפש, אלא בתוך הישיבות יש אפשרות להכיר בתורה זו שנותנת חיות בקיום המצוות מתוך שמחה, והזוכים לטעום מתורה זו מרגישים את ה'טוב טעם' שנותנת תורת החסידות, כטעימה מתורה חדשה שתגלה תיכף ומיד ממש.

יצחק בורובסקי והרב גרשון אוחנה. השיעור התקיים מאחורי בית כנסת ברמת השרון. על אף תנאי מזג האוויר, בחורף ובקיץ, הצטרפתי ללא שום פקפוק.

לקראת השנה הרביעית גילו בישיבה שאני לומד תניא בסתר. הם שלחו אותי הביתה, ורק לאחר לחצים ושכנועים הסכימו להשאירני עוד שנה, עד לסיום הלימודים בישיבה קטנה.

בסיום הישיבה הקטנה ברמת השרון עברתי ללמוד בישיבה ספרדית בבני ברק בשם 'אור התורה', כרצון הוריי. אך מצדי גם שם הרגשתי מועקה וריקנות בלי התניא וחיפשתי היכן אוכל לרוות את צמאוני וללמוד תניא.

יום אחד מצאתי את עצמי נכנס לאלולם בית כנסת, ראיתי שם בחור חב"ד עומד על סטנדר ומלמד מספר בחורים ליטאים תניא. מיד כשנכנסתי התנדפו כל הבחורים כלא היו. צריך להבין, הפחד אז היה כל כך גדול, עד שאותם בחורים ראו משהו זר ומיד חשדו שהוא מלשין שבא לתפוס אותם "על חם"...

ניגשתי לבחור שהזדהה בשם אהרון דוב הלפרין וסיפרתי לו על עברי בלימוד תניא, והוא מצידו שאל בביטחון: "אז למה שלא תבוא ללמוד בישיבה בכפר חב"ד?" הצימאון שלי ללמוד חסידות היה כה גדול, שהסכמת! במקום לקחתי את הפקלאות ועליתי עמו על מונית - בדרך לכפר חב"ד - ללא הכנה מוקדמת וללא הודעה להוריי...

איך התגלגלו העניינים ב'חומכי תמימים'?

כבר בימים הראשונים נקשרתי אל המשפיע ר' מענדל פטרפס. הוא היה משוחח איתי ארוכות, ומידי יום היינו לומדים תניא בחברותא.

הגעתי לישיבה בזמן ספירת העומר, וזקני שהחל לגדול נשאר כפי שהוא גם לאחר ספירת העומר. מהר מאוד השתלבתי בלימודים, והוריי, חבריי ושאר בני משפחתי שניסו בתחילה לשדלני לחזור בי, הבינו שהחלטתי רצינית והרפו ממני.

חשוב לי לציין, שלא עבר זמן רב עד שהוריי ובני משפחתי הכירו במעלתה ויפיייה של

ספר לנו קצת על עצמך.

נולדתי בשכונת הבוכרים בירושלים. הוריי עלו ארצה מאפגניסטן. בהגיעי לגיל חינוך חשבו הוריי, שהיו מעוטי יכולת, לשלחני ללמוד בבית ספר ממלכתי בעיר, שם הלימוד היה בחינם. מי שמנע את זה ברגע האחרון היה הרב משה פרוש זכור לטוב, עסקן נמרץ, שעבר בין בתי העולים בשכונה, על מנת לשכנע את ההורים התמימים והמסורתיים לשלוח את ילדיהם למוסדות חינוך על טהרת הקודש. בעקבות זאת נכנסתי ללמוד בתלמוד תורה 'בני ציון'.

איך הכרת את חסידות חב"ד?

תוך לימודי בתלמוד תורה, בכיתות הגבוהות, לצד הלימודים הרגילים התחלתי להציץ בתניא ובתורת החסידות, בזכות בן דודי הרב לוי חזקיה (המשמש היום כשליח הרבי במילאנו), שלמד באותם ימים בישיבת 'תורת אמת' בירושלים, והתחיל לעניין אותי בתורת החסידות. בהמשך הייתי משתתף בשיעורי תניא בשכונת מאה שערים.

כשסיימתי את לימודי בבית הספר היסודי עברתי ללמוד בישיבת השרון הממוקמת על גבול הרצליה ורמת השרון. הישיבה הייתה נחשבת בין הישיבות הטובות ביותר של העולם הליטאי. אף שראשי הישיבה - הרב יצחק יעקובוביץ והרב יעקב אדלשטיין - לא התנגדו לתורת החסידות, המשגיחים לא הסכימו לשמוע על אפשרות של שיעור חסידות.

לעולם לא אשכח כאשר באחד הימים הגיע הרב זלמן לייב אסטולין ע"ה לאלולם הישיבה. חזותו החסידית המיוחדת לא נשכחה ממני עד עצם היום הזה. אותם ימים היו ימים קשים של הסתה פרועה כנגד הרבי ותורת החסידות, בד בבד עם מלחמתם חסרת הפשרות של משגיחי הישיבה כנגד כל עניין של חסידות. דמותו החסידית הזרימה בי כוחות באותה תקופה.

ומה היה עם שיעורי התניא?

במשך הזמן התחלתי להרגיש געגועים לשיעורי התניא. באחד הימים נודע לי על שיעור תניא במחלת שמוסרים הרב יוסף

מאת הרב יהודה לייב ויסגלס

מתקשרים וכותבים

- מה שואלים מנביאים? ומדוע שואלים את הרבי על עניינים גשמיים? • מה מומלץ לעשות לפני שכותבים לרבי? וכיצד שלחו החסידים מכתבים אל הרבי כאשר לא היה אפשר לשלוח? • ומדוע אין לחשוש משום "לא תנחשו" בפתיחת אגרות קודש?

נפלאות אגרות הקודש

סדרת אגרות הקודש של הרבי מכילה אלפי מכתבים, ומלאה בעצות, ברכות, הוראות והדרכות לכל העניינים הגשמיים של עם ישראל. מעיון באוצר המכתבים האדיר הזה, אפשר לדלות ולהבין מהי דעתו הקדושה של הרבי בכל תחום.

והנה, חסידים שהניחו את מכתביהם אל הרבי בתוך כרכי אגרות הקודש, זכו לראות השגחה פרטית ונבואה גלויה, כאשר בעמודים החופפים למכתב שהוכנס, מצאו תשובה לשאלות שלא נתנו להם מנוח, וקיבלו ברכות במצטרך להם.

ומעניין הדבר ש"אגרות קודש" הוא גימטרייה מדויקת של "השגחה פרטית" (1020).

המנהג התפשט, וכיום רבים כותבים לרבי בקביעות באמצעות אגרות קודש, גם כאלה שאינם נמנים על חסידי חב"ד, והמופתים מתגלגלים. אכן, הרבי כבר ימצא את הדרך להשיב!

מנהג ישראל קדום

המנהג לפתוח ספר קדוש שלא במכוון, להסתכל במקום שנפתח ולנהוג לפי זה, הוא מנהג נפוץ הן אצל גדולי ישראל, והן אצל אנשים פשוטים וכן נשים.

הרבי אומר שזהו "מנהג ישראל מקדמת דנא", ו"מבואר באחרונים, שאין בזה ענין של ניחוש, ומותר לעשות כך, וזהו על דרך שהגמ' מספרת בענין "פסוק לי פסוקך", אע"פ שהתינוק לא ידע כלום, אלא שמלמעלה כיוונו אותו שיאמר פסוק זה".

וכפסק הרמ"א "מותר לומר לתינוק "פסוק לי פסוקך". וכפירוש הש"ך שם "דעת הרב והפוסקים אפילו לעשות מעשה ולסמוך עליו לעתיד... מותר דחשיב קצת נבואה".

(מקורות: שמואל א' ט, תנאי אגה"ק כב, שיחת ש"פ שופטים תשנ"א ס"י והערה 101, שיעורים בשה"ת ע' 1667, שיחת ש"פ ויצא תשי"א, קובץ התקשרות ע' 187 ואילך, אג"ק ח"ד ע' קמג, ח"ג ע' רסו, שערי ישיבה ד' בהוספות, שערי הלכה ומנהג ח"ה ס"י קי, שו"ע יו"ד ס' קע"ט ס"ד, ש"ך שם ס"ה)

הרש"ב, והסביר לרבי את הנהגתו, השיב לו הרבי הרש"ב: "אפילו פדיון, שנעתק מפדיון שנכתב מבלי לטבול קודם לכן, קשה לי לקרוא".

להתמסר בכתיבה

הכתיבה לרבי, אינה רק כדי לקבל ברכה או עצה, כי זקוקים לישועה או שלא יודעים מה לעשות, הכתיבה היא כדי להתמסר אל הרבי, ולהתקשר באילנא דחיי.

לכן, העיקר הוא עצם הכתיבה לרבי ושליחת המכתב. וכפי שאצל חסידים היה ידוע שכאשר כותבים מכתב ושולחים, אפילו לא הגיע המכתב אל הרבי, כבר נפעל העניין. כי כאשר חסיד עושה את שלו, העניין כבר נפעל על ידי הרבי.

ולא כמו ה"צרות-חסידים", שלא היו כותבים לרבי אלא כאשר היו צריכים למשהו. שהרי אילו היו מתאמצים וכותבים לרבי בשורות טובות מידי פעם, כדי להתמסר ולהתקשר אל הרבי, היו נפטרים מכמה עניינים.

אפשר כשאי אפשר

לאחר הסתלקות הרבי הרי"צ, כתב הרבי מה"מ לאחד החסידים: "ומה שמקשה הלא אי אפשר עתה לשאול... אם יעמוד חזק בהתקשרותו, מבלי לשים לב אל פיתויי היצר, וישלח השאלה על ציון כ"ק מו"ח הכ"מ – וועט דער רבי געפינען א וועג ווי עם צו ענטפערן" [=הרבי ימצא דרך כיצד לענות!].

במכתב לקראת יום ההילולא הראשון, הציע הרבי סדר הנהגה ליום ההילולא "קרא כל אחד פ"א... יצייר עצמו... כאילו עומד לפניו. להניח הפ"א אח"כ בין דפי מאמר, קונטרס וכו' של תורת כ"ק מו"ח אדמו"ר... ולשלחו... על הציון".

כך גם היה המנהג אצל זקני החסידים ברוסיה, שכאשר מסיבה כלשהי לא היו יכולים לשלוח את המכתב לרבי, היו מניחים את המכתב בין דפי מאמר או בתנאי.

ומכאן למדו החסידים שאת המכתב יש להניח בספר של הרבי, והרבי כבר ימצא את הדרך לענות.

מנהג עתיק וקדמון היה בימי הנביאים, לדרוש בה' אצל הנביאים, ולשאול עצה ותיקון "כדת מה לעשות בעניני העולם הגשמי".

וכפי המסופר על שאול המלך, שכאשר אבדו האתונות אשר לאביו, הלך לשאול על כך את נביא ה' – שמואל.

נביאי דורנו

באחת מאגרותיו קובל אדמו"ר הזקן על כך שבאים ושואלים אותו עצות בעניינים גשמיים, ומבקשים ברכה. דבר זה שייך לנביאים בלבד, ואילו מחכמי התורה שואלים חכמה ועצה בעניני יראת שמים ודברי תורה.

מכל מקום – מבאר הרבי באחת השיחות – ידוע שלאחרי זה נתקבלו אצל אדמו"ר הזקן – ורבותינו נשיאנו ממלאי מקומו – שאלות חסידים בעניינים גשמיים, **וענה עליהן**. שאלות החסידים הגיעו מפני שאדמו"ר הזקן בעצמו כתב קרוב להסתלקותו, אודות המעלה של "קירוב הדעת ועצות מרחוק **בכל עניני בני ביתו וכו'**".

הרבי מבאר באותה שיחה, שרבותינו נשיאנו "הם הנם נביאי דורנו... והם "שופטיך" ו"יועצך" דדורנו... הנותנים עצות בעניני תורה ויראת שמים עד גם עצות בעניינים גשמיים – ענין הנביאים".

בשיחה אחרת אמר הרבי "שלאחרי שידועים מה שכתב רבינו הזקן שמענה על עניינים גשמיים שייך "לנביאים ממש", אזי יודעים שהמענה של הרבי על עניינים גשמיים, הוא להיותו "נביא ממש"!".

חדת קודש

מנהג החסידים לכתוב לרבי בחדת קודש, שהרי כאמור, הכתיבה לרבי כמוה כדרישת ה' על ידי עבדיו הנביאים.

לכן, הקפידו החסידים על הכנות רוחניות מתאימות לפני הכתיבה, נטילת ידיים וחגירת אבנט, נתינת צדקה, וקבלת החלטות טובות כ"כלי" לקבלת ברכת הרבי.

ומסופר על החסיד בן ציון רסקין, שהיה נוהג לכתוב מידי ערב שבת לרבי הרש"ב, ופעם קרה שכמה שבועות לא שלח מכתב בגלל שהיה במקום בו לא היה מקוה. כאשר הגיע אל הרבי

מאת הרב מאיר ערד

הסוד הפנימי של נטילת ידיים

ליקוט מביאורי החסידות על המשמעות הפנימית של מצוות נטילת ידיים והדינים הנוהגים בה

להקפיד בנטילת ידיים. גם להם ישנו הסבר פנימי, ולהלן בקצרה:

א. יש להיזהר שהמים יהיו כשרים לנטילה, ואם נעשית בהם מלאכה או שמראיהם השתנה – פסולים לנטילה.

ההסבר הפנימי: הטהרה היא דווקא על ידי המים, כי המים אין להם גוון, ולכן הם מסמלים את האור האלוהי שאין בו גדר והגבלה, ולכן נפסלים המים במלאכה ושינוי מראה, כי אז אינן רומזים למים העליונים שאין להם גוון.

ב. מי הנטילה צריכים להיות בשיעור רביעית.

ההסבר הפנימי: בטהרה מטומאת מת, שהיא טהרה מהתורה, צריך להיות מים בכמות של 40 סאה, אך כאן מדובר על טהרה מטומאה של חכמים בלבד, ולכן מספיקה רביעית מים. ענין ה'רביעית' רומז, לבחינה הרביעית. ישנם ג' בחינות של מחשבה בדבור ומעשה (שהם כנגד ג' עולמות בריאה יצירה ועשיה) והבחינה הרביעית מסמלת על הרצון שלמעלה מטעם ודעת, היינו הביטול העצמי והשלם.

ג. נטילת הידיים צריכה להיות על ידי כלי.

ההסבר הפנימי: המים שאין להם גוון מסמלים המשכת אור אין סוף, שאין לו גוון מגוון העשר ספירות, אך כדי שיוקלט וישפיע על הנבראים למטה, צריך להימשך על ידי התלבשותו בכלים דווקא. הכלים מגבילים את האורות שיהיו מושגים ונקלטים למטה אצל הנבראים.

ד. נטילת הידיים צריכה להיות על ידי אדם דווקא, מכוח נותן.

ההסבר הפנימי: האדם הוא נברא כללי שיש בו מכללות כל העולמות, ולכן כשהנטילה נעשית על ידי האדם, יתאפשר ניצוח המלחמה הרוחנית, בירור הניצוצות בעולם, והפיכת המאכל לטוב. על ידי עבודת האדם בעולם כאן למטה, תהא גם למעלה בשורש הרוחני התגברות הקדושה.

המידות מכונות בשם 'יש', מאחר שעיקר הרגשת האדם את עצמו היא דרך הרגש. כאשר האדם מנהל את עצמו ומתנהג על פי רגשותיו בלבד, על אף שמדובר על רגשות חיוביים, עלול הדבר להוביל להחלטות לא נכונות, לטעויות בשיקול הדעת, וגרוע מכך – לחוסר התבטלות לה'.

ענין זה בא לידי ביטוי בכך שמהידיים יוצאות ציפורניים, המבטאות את כח הקליפה וההסתר (ולכן יש להסירם כאשר גודלים מעבר למידתם). גדילת הציפורניים מהידיים מכונה בלשון הקבלה "ניקת החיצונים". כלומר, הכוחות השליליים המכונים "חיצונים" (על שם שקיומם הוא לצורך חיצוני, ועתידיים להתבטל) יונקים ומקבלים שפע וכוח, מהידיים, מהמידות.

על פי זה נבין את הסיבה הפנימית לתקנת חכמים ליטול מים על הידיים. מים מסמלים את התגלות החכמה והשכל [המים הם בקרירות, והם מבטאים את המוחין המיושבים, כמובא בתניא פרק ג' "ויסוד המים והלחות מהמוח, שהיא בחינת חכמה שבנפש האלוהית"], ועל ידי זה מבטלים את ההשפעה השלילית שעלולה להיות במידות-רגשות מצד עצמם.

תקנת חכמים נטילת ידיים היא דווקא קודם הסעודה, מאחר שכללות צרכי האדם ועבודתו בעולם נכללים ומסומלים בעניין האכילה, ובה ניכר היכולת להתעלות או לרדת. האכילה יכולה להיות לשם שמים ואז היא מעלה את המאכל לקדושה, ויכולה להיות שלא לשם שמים, שאז המאכל מוריד את האדם. על ידי נטילת ידיים קודם הסעודה, שזהו כאמור המשכת אור החכמה במידות, נעשה בירור ותיקון המידות, ותהא הסעודה כדבעי.

הסיבה שזו מצווה מדרבנן בלבד, מאחר שכשחכמי ישראל ראו שמלכות הרשעה מתפשטת בעולם, ומתגברת ניקת החיצונים, גזרו נטילת ידיים, להמשיך בזה את גילוי החכמה האלוהית, ובזה למנוע את ניקתם.

חובת נטילת ידיים לפני אכילת לחם, הינה מצוה שתיקנו חכמים, והיא אחת משבע מצוות דרבנן.

תקנה זו שמקורה בזמן שלמה המלך ובית דינו, נועדה לשם שמירת הטהרה של קורבנות הקודשים, אך עברה מספר שלבים ושינויים. היא הורחבה על ידי חכמים גם לתבואה ופירות התרומה הניתנים לכוהנים, ולבסוף אף הוסיפו שגם אכילת לחם חולין סתם צריכה נטילה לפניו, כדי שיתרגלו ליטול ידיהם בכל אכילה, ולא ישכחו לפני אכילת תרומה. גם ישראלים שאינם מותרים לאכול את תבואת ופירות התרומה צריכים ליטול ידיהם, כדי לא לחלק בגזירת החכמים.

גם כיום, שאין הכוהנים אוכלים תרומה מפני הטומאה, לא בטלה תקנה זו, כדי שיהיו רגילים בני ישראל כשיבנה בית המקדש במהרה בימינו לאכול בטהרה.

טעמים נוספים שהוזכרו לתקנה זו: מפני שהידיים עסקניות ונוגעות במקומות שיש בהם זיעה או במקומות מטונפים, ואין ראוי לאכול בידיים מזהמות, ולכן כדי לשמור על טהרת האכילה וקדושתה, תקנו חכמים נטילת ידיים לפני הסעודה.

גם כאשר ידיו אינן מלוכלכות, ולא ידוע לו שנטמאו, צריכות הן נטילה לפני אכילת לחם, מאחר שחכמים תיקנו שסתם ידיים שהסיח דעתו משמירתן, נחשבות טמאות. ואפילו מי שזה עתה רחץ ידיו במים עם סבון, צריך ליטול את ידיו כתקנת חכמים, כדי לטהרם ולקדשם לקראת הסעודה.

המשכת המוחין במידות

בכל מצווה וענין, טמון הסבר עמוק ונעלה על פי הפנימיות ובעבודה הרוחנית של האדם. בחסידות מבואר, כי נטילת ידיים מסמלת על פי הפנימיות את המשכת המוחין (-השכל), במידות (-ברגשות). פירוש הדברים:

הידיים באדם מסמלות את המידות שבלב – הרגשות. יד ימין היא מידת החסד (אהבה) ויד שמאל היא מידת הגבורה (יראה), וכמאמר תיקוני הזוהר "חסד דרועא ימינא (-זרוע ימין), גבורה דרועא שמאלא".

מקורות: ברכות נג, ב. שו"ע הרב סימן קנח. ספה"מ תרפ"ו עמוד רכא. מאמר ש"פ וישוב תשס"ז. טעמי המצוות להצ"צ מצוות נטילת ידיים. ספה"מ תרל"ב חלק א' עמוד קנב.

"חלק א-לוה ממעל ממש!"

מאת הרב אליהו הנדל

האמנם יתכן לומר שהנשמה הינה חלק ממצאוות הבורא?

בהיותה למטה) באצילות – הוא נקרא אלקים. אבל מצד השתלשלותו למטה – הוא נקרא איש. ובוודאי שלא יעלה בשום בר שכל שמה רבינו ע"ה היה אלקים ח"ו בגופו למטה" (שער יא).

אליו ולא למידותיו

והעולה מתוכן דבריו: ישנו דמיון בין המשכת הנשמה למטה לבין האצלתם של הספירות הקדושות (האצלה – מלשון הפרשה, שהקב"ה כביכול הפריש חלק מאורו, והגדירו כספירה – מידה בעולם האצילות),

דהנה ידוע שישנם כמה שמות שבהם מתכנה ה' יתברך, וכל שם מורה על התלבשותו של הקב"ה בספירה שונה, וכמו שכתוב במדרש (שמות רבה פרשה ג, ו): "לפי מעשי אני נקרא" כשמתלבש במידת הדין – נקרא א-להים.. וכשמתלבש במידת הרחמים – נקרא הוי'.

אבל השמות הקדושים, שהם אור ה' המתלבש בספירות – במידות, אינן הקב"ה בעצמו. ולכן אמרו בספרי (ע"פ דברים ד, ז) שצריך להתפלל "אליו ולא למידותיו".

אולם, עם זאת ברור הדבר, שהספירות הם חלק מאורו יתברך שהורידו והלבישו בגבול ומידה. וכן גם הנשמה היהודית, על אף שהיא ירדה למטה, היא בעצם מאוחדת עם הקב"ה.

הביטול יוצר מציאות

הסברת העניין: ידועה תורת הבעל שם טוב על הפסוק "לעולם הוי' דברך ניצב בשמים" (תהילים קיט, פט) – שהאותיות של עשרת המאמרות שבהן נברא העולם, הן עומדות בתוך כל אחד מהנבראים, והם אלו שנותנים לו את מציאותו וחיותו (ראה שער היחוד והאמונה בתחילתו).

ונמצא אם כן שבאמת כל הבריאה היא התפשטות הקב"ה. אלא שברצונו ית' ה' שהנבראים לא יחושו בכך, כיוון שבאם הם ירגישו בטלים אליו לא תהי' לאדם בחירה חפשית אמיתית.

אמנם, ישנם כאלו (כמו הספירות הק') שכן מרגישים בפועל כיצד הם בטלים לה; וככל שהביטול שלהם גדול יותר – הם נעשים כלים ליותר גילוי השכינה דרכם. [דוגמה לדבר: מכיוון שמה רבינו ה' בטל לה, הוא אמר "ונתתי עשב בשדך" (עקב יא, טו), דהיינו שהוא מדבר בעד ה', ומייחס זאת לעצמו, כיוון שאין לו מציאות כשלעצמו].

לפרסום ואף להתנגדות, וכך הרה"ג ר' מנשה ישראל (שלא הכיר כל כך את חכמת הקבלה) בספרו "נשמת חיים" (מאמר שני, פרק תשיעי) כתב בחריפות שאין לומר כדבר הזה, "ואין ראוי לכל בר ישראל לאומרם, כל שכן להעלותם על ספר", וטעם הדבר: כי יתכן לומר שה' שהוא אין סוף ובלתי תכלית, והוא מתעלה על כל ראש (ע"פ דברי הימים א כט, יא), כלומר, הוא נעלה באין ערוך מכולם. וכיצד יתכן שהוא חלק כחלק עם הנשמה האנושית (שנמצאת אצל בני האדם)?! וכך ממשיך ומפרט צדדים נוספים לשלילת הבנה זו.

שמותיו של הקב"ה

כתוצאה מטענות אלו ואחרות שעלו כנגדו, אזר ר' שעפטל הלוי חלציו, וערך תשובה כנגדם בספר בשם "נשמת שבתי הלוי", בספר זה מבוארים הדברים באריכות גדולה, ונקודת הדברים היא:

ידועה תורת הבעל שם טוב על הפסוק "לעולם הוי' דברך ניצב בשמים" – שהאותיות של עשרת המאמרות שבהן נברא העולם, הן עומדות בתוך כל אחד מהנבראים, והם אלו שנותנים לו את מציאותו וחיותו

"הנשמות של אומה הישראלית הם חלק אלקי ממעל וחלק ה' ממש דומה לו לעצמותו כדבר שנחלק לשני חלקים", "אמנם ידוע כי א"ס לא נקרא לא בשם כנוי ולא בשם אלקי ולא בשם הוי'.. ואין לו שום שם, כי אינו נגדר בשום דבר שבעולם". אבל "הספירות הקדושות שהם הם עצמות השמות הקדושים – המה נגדרים ונגבלים בשם מדה וגבול ותחום [לא ממש גופני וגשמי ח"ו], והנשמה היא חלק מהם" (שער ד).

ובנוגע להמצאות נשמת האדם למטה, הנה וודאי שבעולם העשייה נקראת הנשמה – אדם דעשייה, מה שמתבטא בכך שהוא קיבל טבע אנושי ולא אלקי ח"ו. ולכן נקרא משה רבינו "איש האלקים" (תהילים צ, א), כי מצד נשמתו שהיתה תקועה (כלומר, מחוברת וקשורה גם

הן נודעו בשער בת רבים דברי קדשו של הוד כ"ק רבינו הזקן בספר התניא (פרק ב) אודות "הנפש השנית בישראל" שהיא "חלק א-לוה ממעל (איוב לא, ב) ממש".

מקור הדברים הינו קדום ומופיע בזהר חדש (בראשית י, ג. תיקונים קכ, ז): שם מתואר שבתהליך בריאת האדם, הורה הקב"ה לכל אחד מהמלאכים לתת משהו מעצמו לאדם, וגם הקב"ה בעצמו נתן משהו מעצמו – את הנשמה. הרמב"ן בפירושו על הפסוק "ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב, ז), כתב שיש לחלק בין הנפשות של שאר בעלי החיים לבין נפשו המיוחדת של האדם, אשר "היא רוח השם הגדול", "כי הנופח באפי אחר – מנשמתו יתן בו". כלומר, שבנפחת הנשמה באפיו של אדם הראשון, לא הייתה זו עוד נפש כמו שאר בעלי החיים, וכן לא ה' זה כמו בנפש הדומה לבעלי החיים, זו שמופקדת על תנועת והרגשת הגוף, כיוון שזו נכנסה בו קודם לכן, אלא הייתה זו רוחו של השי"ת.

חלק שווה לשלם

אף כי ברור מללו, לא הייתה לדברים אלו תהודה רבה, עד שקם ר' שבתי שעפטל הלוי (בן דודו של השל"ה הק'), והוציא לאור את ספרו הענק "שפע טל", ספר יסוד במשנת הקבלה. שם פתח את ההקדמה בקביעה:

"ידוע שהנשמות של האומה הישראלית הם "חלק א-לוה ממעל", אשר על זה רמז הפסוק "כי חלק ה' עמו" (דברים לב), רצונו לומר: חלק ממש, כחלק שנחלק מאיזה דבר – שהוא שווה ודומה בעינו לאותו דבר שנחלק ממנו, ואין הבדל והפרש בינו ובין אותו דבר; רק שאותו דבר הוא הכל והכלל, שהוא יותר גדול מהחלק שנחלק ממנו, אבל בעצמותם (במהותם) הם דומים ושוים.

כמו כן אין הבדל והפרש בין הנשמה ובינו יתעלה ויתברך שמו, רק שהוא יתעלה ויתברך הוא הכל, הוא האור הכולל, האור הגדול, הבלתי סוף והבלתי תכלית; והנשמה היא חלק אור וניצוץ שנחלק מהאור הגדול ב"ה וברוך שמו".

אין עוד מלבדו

כיוון שבדברים אלו נפתח הספר, זכה הדבר

"אנשים כאלה מעטים המה אצלנו"

קווים לדמותו של הרב החסיד ר' אברהם אבא ע"ה פערסאן,
מחסידי כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, אדמו"ר המהר"ש, אדמו"ר
הרש"ב ואדמו"ר הריי"צ

מאת הרב ישראל יצחק זלמנוב

פעל ועשה הרבה לאנ"ש ועזר לכמה וכמה
בגופו ונפשו וממונו כר".

החסיד הדייקני בסיפורי חסידים

הנהגתו היתה לחזור על סיפורי החסידים
בדיוק גדול, וכשהיה מספרם – היה מקדים
הקדמות ארוכות בהן היה מתאר את הזמן שבו
שמע את הסיפור, את המקום שבו שמע ומה
מהותו של החסיד ממנו קיבל את הסיפור. וכה
מתאר אדמו"ר הריי"צ: "ובשעה שהייתי שומע
סיפור מאת החסיד הדייקני הר' אברהם אבא
נ"ע – עשה עלי רושם אדיר כאילו אני חי
באותו זמן ובאותו מקום, הצטייר הדבר
ברעיוני כאילו מחזה הדבר המסופר עובר לנגד
עיני".

"חסידים הישנים לא היו מטרידים את כבוד
קדושת רבינו [הזקן] בענייניהם הגשמיים
אפילו בדברים הנוגעים לנפשם ממש" הי' ר'
אברהם אבא מספר, "כי כל כוונתם היתה לשם
האמת ולא בשביל פניות עצמם אפילו בדבר
הנוגע לנפש ממש".

"מרגלא בפומייהו דחסידים הישנים" משה
רבנו לא האמינו בו ישראל מפני האותות
שעשה, כי המאמין על פי האותות יש בליבו
דופי, ובמה האמינו בו – במעמד הר סיני,
שעינינו ראו ולא זר ואזינו שמעו ולא אחר
האש והקולות והלפידים" (לשון הרמב"ם בפ"ח ה"א
מהלכות יסודי התורה). – החסידים ראו בעיניהם
ושמעו באזניהם את האש, הקולות והלפידים
בעת אמירת התורה של כ"ק רבנו הזקן, ובזה
נתדבקו לכ"ק אדמו"ר בדבקות רוחא ברוחא
קדישא עילאה".

ופתגם נוסף היה בפיו: "בעת שאירע אצל
זקני החסידים איזה ענין של השגחה פרטית
ובפרט אצל הבעל עסק, שהם עלולים יותר
לראות השגחה פרטית מכמו היושבי אוהל, היו
משוחחים ומדברים בהמאורע ההיא יותר
מכמו עניני המופתים של כ"ק האדמו"רים.
באמרם כי המופתים של כ"ק האדמו"רים אין
פלא כלל, אבל כאשר איש פשוט [אשר על אף]
טרדתו בעניני פרנסתו הוא זוכה לראות
השגחה פרטית שהוא גילוי אלקות במוחש –
זהודבר פלאי באמת".

אברהם אבא מכנה את זקני החסידים – "אשר
התוועדות חסידים הוא חצר מקדש החסידות,
אשר דרך בו ועל ידו נכנסים אל העזרות וממנו
באים לקדש הקדשים. רוח קדוש היה חופף על
זקני החסידים בעת ההתוועדות", היה אומר ר'
אברהם אבא, "ועל פני כל אחד מהזקנים היה
שורה אותו אור נאצל מאותו הדבר אשר היה
מספר, ואור זה היה חותר חתירה בעומק נפש
השומע אשר זכרו לא יסוף לעולם".

הבגדים נדבקים עליו 'כמו קטניות לקיר'

לאחר כמה שנות מגורים בעיירה קריסלבה,
עבר לעיר ויטבסק שם עבד כמנהל חשבונות
אצל יערן מחסידי אדמו"ר המהר"ש, שסידר
לר' אברהם אבא עבודה זו. הוא נהג ללבוש
בגדי עשירים – היו לו שלוש חליפות ושלושה
סוגי כובעים, הוא ידע הרבה שפות וכל הזמן
היה לובש כפפות על ידיו. אדמו"ר המהר"ש
אמר עליו ש"הבגדים 'נדבקים' אליו כמו
קטניות לקיר" (כלומר – לא מתאימים כלל
למהותו...).

במסחר היה עוסק רק כמה שעות ביום,
ושאר הזמן היה יושב ולומד גמרא וראשונים
ומאמרי חסידות. את הלילות – במיוחד את
לילות החורף הארוכים – הקדיש ללימוד
חסידות ובמשך תקופה זו הספיק ללמוד את כל
ספרי החסידות שהיו מודפסים באותם ימים...
בשנת תרל"ט עבר למוסקבה, והחל להתעסק
בייצור וייצוא שמן חמניות לגרמניה. גם בעת
עסקו במילי דעלמא – נשא עימו תמיד מזוודה
מליאה רצועות תפילין וציציות, ובאם היה
רואה אצל יהודי אחר ציצית או רצועה שלא
נראתה לו טובה או מספיק שחורה – מיד
החליף אותה באחרת טובה ממנה...

הרבי הרש"ב כתב עליו: "יקרת ערך ידידיו
הרא"פ ר' אברהם פערסאן ש' אשר אנשים
כאלה מעטים המה אצלנו, הן במילי דשמיא –
לו חוש טוב מאד בדקות דא"ח [=דברי אלוקים
חיים, חסידות] ועובד אלקים באמת וכ"ק
אאמו"ר זצוקלה"ה נ"ע זי"ע [=אדמו"ר
המהר"ש] חיבב אותו באהבה וחיבה יתירה.
ובמילי דעלמא [בשעה שהי' במצב טוב] –

ר' אברהם אבא נולד בעיירה קריסלבה
שבמדינת לטביה, להוריו שהיו ממשפחת
נגידים. כבר מילדותו נודע אברהם אבא
כמתמיד, דייקן ואוהב סדר בטבעו. מלמדיו
החסידים הדריכוהו להיות בקי בעל-פה
בתנ"ך, בששה סדרי משנה ובתניא, והיה חוזר
עליהם בדיוק נפלא – בחסר ויתר.

ב'יחידות' הראשונה בה היה אצל אדמו"ר
הצמח צדק, אמר לו הרבי: "למוד משניות בעל
פה. משנה הוא אותיות נשמה, על ידי אמירת
משניות בעל פה הנשמה מאירה את הגוף, אז
דער גוף ווערט ליכטיקער [=שהגוף נעשה
מואר].". בהתאם ל'יחידות' זו, המשיך ר'
אברהם אבא לשנן את ששת סדרי המשניות
בעל פה במשך כל ימי חייו, והיה חוזר עליהם
עם כל הגרסאות השונות (!).

"נפתחו לפניו שערי היכל סיפורי חסידים"

עוד מנעוריו היה ר' אברהם אבא מתעניין
בסיפורי חסידים. במיוחד שמע ר' אברהם
אבא סיפורים אודות הבעש"ט מהחסיד
הישיש ר' חיים שמואל מקריסלבה – שנפטר
בן מאה ושש עשרה שנים – ששמע את סיפורי
הבעש"ט בהיותו במזריטש אצל המגיד.

בהגיעו לפרקו, השתדך עם נכדתו של הרה"ח
ר' זאב וואלף וילענקר, מחסידיו הנודעים של
אדמו"ר הזקן. בשנים הראשונות לאחר נשואיו
בהם היה סמוך על שולחן חותנו – ייחד שעות
מיוחדות לשמוע סיפורי חסידים מפי חותן-
חותנו, ואז "נפתחו לפניו שערי היכל סיפורי
חסידים", כי חוק קבוע היה לו להרז זאב וואלף
אשר מידי שבת בשבתו – בקיץ בזמן רעוא
דרעווין ובחורף במוצאי שבת קודש – היה
יושב להתוועדות חסידים עם זקני החסידים
של וויטבסק שבאו לביתו ועסקו בשיחות
חסידים, ולכל לראש בסיפורים מכ"ק אדמו"ר
הזקן. כל אחד סיפר מאשר ראה או שמע
מהזקנים שלפניו.

לימים, כשהיה ר' אברהם אבא מספר על
ההתוועדויות הללו בבית חותן חותנו – היו
פניו מאירות בעונג בלתי-יתואר. "מרגלא
בפומייהו דעתיקאי" – בנוסח זה היה הרב

למציאות כזו קוראים "אלקית" (או באידיש: "געטליכע"). כלומר, זה לא ה' בעצמו (כביכול), אלא זה דבר שכל כך בטל אליו, עד שהוא נעשה כלי לגילוי השכינה דרכו.

החיים כמשל

משל לדבר: לכל אדם ישנה נפש המח' את גופו. נפש זו מתפשטת בכל האיברים בצורה שווה. אולם כאשר אחד האיברים נפרד מהגוף, אפילו במקצת – הרגשת החיות שבו תפגם ואף תפסק. אמנם ישנו דבר נוסף שיכול לגרוע מהתפשטות זו, באם האדם עצוב וכיו"ב, החיות שבכל גופו תפגם, אף שהיא בעצם קיימת.

ולעומת זאת, אדם השרוי בשמחה כל תפקוד מערכות הגוף השונות מקבלות משנה חיות, וכמו שכתוב "וישא יעקב רגליו" (ויצא כט, א), מכיוון שנתבשר בבשרה טובה.

ומובן שאין הבדל בקשר בין הגוף לנפש, אלא ככל שהאיברים יותר בטלים לנפש – יש בהם יותר חיות. [זהו גם החילוק שבין השראת עיקר הנפש במוח (שבטל לגמרי), לבין השראתו בעקב הרגל (שנקרא "מלאך המוות שבאדם")].

הניתוק המחובר

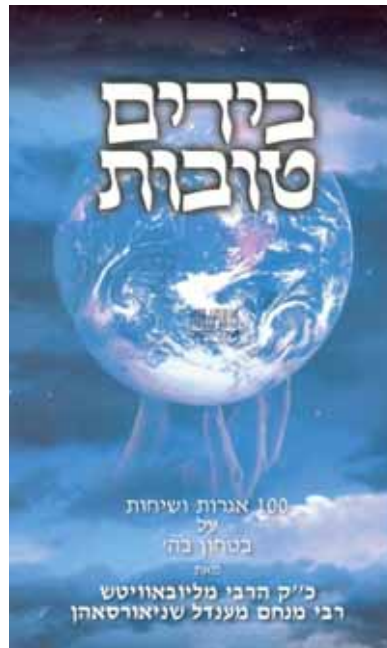
ואם כן, מובן גם בנמשל: שאף שהקב"ה כביכול "ניתק" את הקשר (הגלוי) עם הנבראים, מכל מקום, ככל שהדברים יותר בטלים אליו, הם מקבלים יותר חיות מאיתו, ועד שהם נקראים על שמו.

וכפי שהוא בנוגע לספירות שהן בטלות במציאות לגמרי אליו ית', ועל כן הן נקראות על שמו (ועד שנאמר "איהו וחייהו חד, איהו וגרמוהו חד" – הוא ואורו הינם אחד, וכן הוא והכלים (של הספירות) הם דבר אחד); כן הוא גם לגבי נשמת האדם, שמצד עצמה (קודם ירידתה לגוף) היא כל כך בטלה אליו – עד שהיא ממש נחשבת לחלק אחד עמו, ועד שאפשר להתבטא שזה ממש כדבר שנחלק לשניים.

לתגובות והערות: hendelel@gmail.com

בידיים טובות

מאה אגרות ושיחות על ביטחון בה'

בספר המיוחד שלפנינו, נלקטו מאה קטעי אגרות קודש ושיחות קודש, מדברי קודשו של כ"ק אדמו"ר מה"מ לאורך השנים, והוגשו בעיבוד לשוני נוח להבנת הקורא בן תקופתנו.

ספר זה הוא בעצם מדגמי, מתוך ים גדול של אגרות ושיחות של הרבי לאורך שנים רבות.

אנשים רבים, מרקע שונה וממצב שונה, הפנו את שאלותיהם לרבי, בקשר עם נושא הביטחון בה', וזכו למענה ישיר כל אחד לפי אופי שאלתו, ומהותו של השואל.

תחילה יצא הספר המועיל בהוצאה לאור במהדורה אנגלית, לתועלתם של דוברי האנגלית, בעריכתו של הרב אורי קפלון. המהדורה שלפנינו, היא בעברית, משנת תשס"ט, בתרגום ועיבוד של ע. קפלון. המו"ל הוא: "שיחות באנגלית".

השיחות של הרבי, נשתמרו בגרסאות שונות, כאלה המשלימות זו את זו. הרבה מן השיחות שנאמרו בימות החול, הוקלטו, והנוסח שהוקלט מן ההקלטה יצא לאור באופן בלתי רשמי.

התוועדות שלמות במספר רב, בייחוד אלו שנערכו בשבת או בחג, נשתמרו בזיכרונם של מאזינים מחוננים שנקראו "חוזרים", ולאחר מכן נכתבו בגרסת טיוטה, שנקראת בז'רגון החב"ד "הנחה".

כיוון שמאזיניו וקוראיו של הרבי כוללים את מי שהם תלמידי חכמים מובהקים, וגם את מי שאינם כאלה, לכן, מאות רבות של שיחות קודשו עברו עיבוד ותרגום במשך השנים, כדי שיתאימו לקהלים ספציפיים.

הקטעים שנבחרו עבור הספר הנוכחי נלקטו מתוך שלוש הסדרות העיקריות, "שיחות קודש", "תורת מנחם – התוועדות", ו"ליקוטי שיחות". כמה מהערות השוליים של ספר זה נלקחו או תומצתו מתוך המקורות הנ"ל.

לכל אורך הספר, מורגשת תרומתו הדקדקנית של הרב יונה אבצן, מנהל "שיחות באנגלית". העיצוב הנאה נעשה בידי ר' יוסף יצחק טורנער.

הספר מכיל: חלק א' – אגרות. חלק ב' – שיחות.

נספחים: קטעים מחזקים בעניין ביטחון בה': א. קטע מדברי הרבי הרש"ב. ב. קטע מדברי הרבי הרי"צ.

דברי קודשו של הרבי מחכימים, מחזקים ומאירים, ונוסכים תוקף של אמונה וביטחון איתנים בבורא עולם. הדברים בעלי עוצמה ובאים כמים קרים על נפש עייפה.

לזכות

התמים נעם שי' **בס**

לרגל היכנסו לעול מצוות

בג' ניסן תשע"ח

יהי רצון שיגדל להיות חסיד,

ירא שמים ולמדן

הוקדש ע"י הורי

רפאל ופדות בס